	DOKUMENT	Nr: D-03/PO-08
	Sekcja zwłok	Obowiązuje od dnia: 04.08.2017
		Wydanie: 2
		Strona/Stron 1/4
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. św. Rafała w Czerwonej Górze		

*Niniejszy Dokument zastępuje Kartę Procesu nr KP-18 „Sekcja zwłok” wydanie 1 z dnia 03.10.2007r.
W/w dokument traci status obowiązującego i zostaje wycofany z dniem 04.08.2017r.*

Spis treści	Strona
1. Informacje ogólne	
2. Odpowiedzialność i uprawnienia	
3. Przepisy prawne dotyczące sekcji zwłok	
4. Tryb postępowania	
5. Dokumenty związane	

	Imię i nazwisko	Stanowisko	Data	Podpis
Opracował:	Beata Snochowska	Pełnomocnik ds. Systemu Zarządzania Jakością	01.08.2017	
Sprawdził:	Włodzimierz Karcz	Kierownik Oddziału VI Chirurgii Ogólnej i Onkologicznej	02.08.2017	
	Grzegorz Piasek	Radca Prawny	03.08.2017	
Zatwierdził:	Marzanna Bełtowska - Gołuch	Z – ca Dyrektora ds. Administracyjno - Organizacyjnych	04.08.2017	

ZMIANY

L.p.	Data wprowadzenia zmiany	Oznaczenie	L.p.	Data wprowadzenia zmiany	Oznaczenie

	DOKUMENT	Nr: D-03/PO-08
	Sekcja zwłok	wydanie 2 z dnia 04.08.2017
		Strona/Stron 2/4
1.	Informacje ogólne:	
	<p>Sekcja zwłok (łac. <i>sectio</i>: cięcie, rozcięcie), autopsja (gr. <i>autopsia</i>: zobaczyć na własne oczy) – badanie pośmiertne, którego celem jest najczęściej ustalenie przyczyny zgonu.</p> <p>Procedura badań polega na dokonaniu oględzin zewnętrznych i otwarciu trzech jam ciała: jamy czaszki, klatki piersiowej i jamy brzusznej zwłok. W niektórych przypadkach oględziny zewnętrzne wystarczają i nie następuje otwieranie powłok ciała. Zadaniem Lekarza jest znalezienie morfologicznych wykładników procesu chorobowego lub innych przyczyn zgonu. Podczas sekcji pobiera się materiał do dalszych badań histopatologicznych, immunohistochemicznych, toksykologicznych i/lub biochemicznych.</p> <p>Oględzin osoby zmarłej można dokonać najwcześniej po 12 godzinach od chwili wystąpienia objawów śmierci (wyjątkiem jest sekcja przeprowadzana w celu pobrania komórek, tkanek lub narządów zmarłego).</p> <p>Rodzaje sekcji zwłok:</p> <p>Sekcja naukowo-lekarska (patomorfologiczna, anatomopatologiczna) wykonywana jest w zakładach anatomii patologicznej (zakładzie medycyny sądowej) lub w prosektoriach klinik i szpitali na zwłokach osób zmarłych w zakładach leczenia zamkniętego. Celem jej jest poznanie lub potwierdzenie morfologicznego tła choroby zasadniczej i schorzeń ubocznych, ustalenie przyczyny śmierci, a także doszkalanie Lekarzy i kształcenie studentów. Anatomopatologiczna sekcja zwłok może być wykonana – chyba że za życia chory pisemnie jej zabronił – na życzenie Lekarza klinicysty w celu weryfikacji rozpoznania. O przeprowadzeniu badania pośmiertnego decyduje Dyrektor placówki medycznej; może on, ale nie musi, uwzględnić zdanie rodziny zmarłego (formalnie rodzina nie ma wpływu na decyzję dotyczącą sekcji).</p> <p>Sekcja sądowo-lekarska (składają się na nią oględziny i otwarcie zwłok), wykonywana jest w zakładach medycyny sądowej lub w prosektoriach szpitalnych. Wykonywana jest przez Lekarzy, którzy zostali powołani do pełnienia czynności biegłych z zakresu medycyny sądowej. Celem tej sekcji jest stwierdzenie przyczyny śmierci, mechanizmu śmierci oraz ustalenie czy śmierć osoby jest wynikiem działania lub zaniechania osób trzecich.</p> <p>Na mocy prawa, bez względu na brak zgody danej osoby na przeprowadzenie sekcji po śmierci, autopsji powinny zostać poddane zwłoki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • niemowlęcia, • kobiety w ciąży i połogu, • chorego, który zmarł przed upływem 12 godzin od przyjęcia do szpitala lub w drodze do niego, • wszystkie przypadki śmierci gwałtownej (będącej skutkiem urazu). <p>Sekcję sądowo-lekarską wykonuje się w każdym przypadku podejrzenia przestępczego spowodowania śmierci. Dokonuje jej biegły Lekarz – specjalista medycyny sądowej – w obecności Prokuratora lub Sędziego, jeżeli Prokurator lub Sąd wyda postanowienie o jej przeprowadzeniu. W uzasadnionych przypadkach sekcję zwłok może przeprowadzić Lekarz niebędący patomorfologiem ani Lekarzem sądowym. Po przeprowadzonej sekcji Lekarz sporządza opinię.</p> <p>Sekcja administracyjna wykonywana jest najczęściej przez zakłady medycyny sądowej na polecenie organów administracji.</p> <p>Szczególnymi przypadkami są:</p> <p>Sekcja prywatna, nie jest ona uregulowana przepisami prawa, podejmowana jest najczęściej na prośbę rodziny lub na wniosek towarzystwa ubezpieczeniowego. Celem tej sekcji jest np.: stwierdzenie czy śmierć jest skutkiem błędu lekarskiego. Najczęściej jednak przy takim podejrzeniu wykonuje się sekcję sądowo-lekarską.</p> <p>Pobranie narządów ze zwłok na podstawie ustawy o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów.</p>	
2.	Odpowiedzialność i uprawnienia:	
	<p>Dyrektor:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Podjęcie decyzji o dokonaniu lub zaniechaniu sekcji zwłok. 2. Analiza raportu sekcyjnego. 	

3. Nadzór nad realizacją Procedury

Lekarz prowadzący/dyżurny:

1. Stwierdzenie zgonu pacjenta.
2. Wypisanie karty zgonu i przekazanie osobie upoważnionej.
3. Wystawienie karty sekcyjnej w przypadku wniosku o przeprowadzenie sekcji lekarskiej.
4. Sporządzenie adnotacji w indywidualnej dokumentacji medycznej pacjenta o ustalonym rozpoznaniu posekcyjnym.

Kierownik Oddziału:

1. Zatwierdzanie wniosku o zwolnienie lub wykonanie sekcji zwłok, złożonego przez osobę upoważnioną.
2. Analiza raportu sekcyjnego.

Pielęgniarka dyżurna:

1. Wydanie (za potwierdzeniem) zwłok firmie zewnętrznej świadczącej usługi w tym zakresie.

Sekretarka Medyczna:

1. Przekazanie historii choroby i karty sekcyjnej do Prosektorium.

Podmiot zewnętrzny świadczący usługi w zakresie transportu zwłok oraz obsługi Prosektorium związany umową:

1. Transport zwłok z budynku Szpitala do Prosektorium.
1. Bieżące prowadzenie rejestru przechowywanych i wydawanych zwłok.
2. Bieżące prowadzenie Książki sekcyjnej.
3. Ustalenie z Zakładem Patologii terminu przeprowadzenia sekcji.
4. Przekazanie informacji o terminie sekcji Lekarzowi prowadzącemu.
5. Przygotowanie ciała do odbioru przez rodzinę lub upoważniony zakład pogrzebowy.

Lekarz dokonujący sekcji zwłok:

1. Przeprowadzenie sekcji zwłok.
2. Wpis do książki sekcyjnej – skrócony protokół sekcyjny.
3. Przekazanie opinii lekarzowi prowadzącemu/Kierownikowi.
4. Opracowanie pełnego raportu sekcyjnego.

- 3. Przepisy prawne dotyczące sekcji zwłok:** Art. 31, 32 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011r. o działalności leczniczej (Dz.U. 2016 poz. 1638).

Art. 31.

1. Zwłoki pacjenta mogą być poddane sekcji, w szczególności gdy zgon tej osoby nastąpi przed upływem 12 godzin od przyjęcia, z zastrzeżeniem ust. 2 (poniżej).
2. Zwłoki pacjenta **nie** są poddawane sekcji, jeżeli przedstawiciel ustawowy tej osoby wyraził sprzeciw lub uczyniła to ta osoba za życia.
3. O zaniechaniu sekcji zwłok z przyczyny określonej w ust. 2 sporządza się adnotację w dokumentacji medycznej i załącza sprzeciw, o którym mowa w ust. 2.
4. Przepisów ust. 1–3 nie stosuje się w przypadkach:
 - 1) określonych w Kodeksie postępowania karnego i Kodeksie karnym wykonawczym oraz aktach wykonawczych wydanych na ich podstawie;
 - 2) gdy przyczyny zgonu nie można ustalić w sposób jednoznaczny;
 - 3) określonych w przepisach o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.
5. W dokumentacji medycznej pacjenta sporządza się adnotację o dokonaniu albo zaniechaniu sekcji zwłok, z odpowiednim uzasadnieniem.

Art. 32.

1. Dokonanie sekcji zwłok **nie może** nastąpić wcześniej niż po upływie 12 godzin od stwierdzenia zgonu.

	DOKUMENT	Nr: D-03/PO-08
	<i>Sekcja zwłok</i>	wydanie 2 z dnia 04.08.2017
		Strona/Stron 4/4
	<p>2. Jeżeli zachodzi potrzeba pobrania ze zwłok komórek, tkanek lub narządów, przeprowadzenie sekcji zwłok przed upływem 12 godzin, przy zachowaniu zasad i trybu przewidzianych w przepisach o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów, może zarządzić Kierownik, a jeżeli Kierownik nie jest Lekarzem, upoważniony przez niego Lekarz albo Lekarz upoważniony przez zarząd spółki kapitałowej.</p> <p>3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się do osób osadzonych zmarłych w zakładach karnych i aresztach śledczych.</p>	
	Tryb postępowania:	
	<p>1. W przypadku decyzji o przeprowadzeniu sekcji zwłok:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Lekarz prowadzący wypisuje i autoryzuje Kartę sekcijną – <i>formularz nr 1/D-03/PO-08</i>, b) Sekretarka Medyczna Oddziału przekazuje do Prosektorium historię choroby pacjenta wraz z Kartą sekcijną. <p>2. Pracownik Prosektorium/podmiotu zewnętrznego świadczącego usługi w zakresie sekcji zwłok:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) ustala termin przeprowadzenia sekcji z podmiotem związanym ze Szpitalem umową na wykonywanie usług w zakresie sekcji zwłok, b) przygotowuje zwłoki do sekcji, c) przygotowuje wymaganą dokumentację, d) prowadzi na bieżąco książkę sekcijną. <p>3. Lekarz Patolog podmiotu świadczącego dla Szpitala usługi w zakresie sekcji zwłok:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) przeprowadza zaplanowaną sekcję, b) dokonuje autoryzowanego wpisu w Książce sekcyjnej – skrócony protokół z sekcji zwłok - <i>formularz nr 2/D-03/PO-08</i>, c) jeden egzemplarz skróconego protokołu z sekcji zwłok pozostaje w Prosektorium, drugi zostaje przekazany do Oddziału, z którego zlecono sekcję, d) opracowuje pełny raport sekcyjny i przekazuje go do Dyrektora Szpitala w terminie nie dłuższym niż 3 tygodnie od daty wykonania sekcji. <p>4. Dyrektor Szpitala:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) analiza raportu sekcyjnego, b) przekazanie raportu Kierownikowi właściwego Oddziału. <p>5. Kierownik Oddziału dokonuje porównania rozpoznania klinicznego z anatomopatologicznym i umieszcza raport sekcyjny w historii choroby pacjenta.</p>	
5.	Dokumenty związane:	
	Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011r. o działalności leczniczej (Dz.U. 2016 poz. 1638).	
6.	Formularze:	
	<p><i>Formularz nr 1/D-03/PO-08</i> Karta sekcyjna</p> <p><i>Formularz nr 2/D-03/PO-08</i> Książka sekcyjna – skrócony protokół z sekcji zwłok</p>	

